

Psihoanaliza u islamu

Pored povremenih tumačenja snova od strane časnih Imama, a.s., u historiji Islama je bilo puno osoba koje su bile u stanju preko sna i njegova tumačenja prodrijeti u podsvijesti čovjeka i otkriti njihove tajne. Ovi niti su bili madžioničari (sahir), a niti su tvrdili da su u kontaktu sa svijetom tajnovitog (gajb). Oni su, naprotiv, bili obični ljudi, ali veoma inteligentni, a neka njihova tumačenja snova bila su tako prosvjetljujuća da im je gotovo nemoguće naći premca u današnjoj literaturi iz psihologije. Jedan od onih koji je stekao veliku slavu u tumačenju snova bio je Ibn Sirin. On je još prije 13 stoljeća aktivno i djelatno, tumačeći i analizirajući snove, zapravo došao do psihoanalize i na taj način je otkrio mnoge skrivene istine. Ime mu je bilo Muhammed, bio je savremenik sa Hasanom Basrijem, a njegov otac Sirin je radio sa bakrom.[1] Prije nego što damo nekoliko primjera tumačenja snova sa aspekta islamske psihoanalize, potrebno je napomenuti dvije važne stvari:

1. Kao prvo, vjerske emocije i opća kultura različitih naroda i nacija međusobno se razlikuju. Osjećanja jednog muslimana, koji poznaje kur'anska naučavanja, razlikuju se od osjećanja

jednog budistički nastrojenog Japanca. Zasiurno, snovi jednog muslimana će uglavnom biti povezani sa njegovim islamskim i nacionalnim osjećajima, a snovi Japanca budiste su izmiješani sa budističkim i nacionalnim osjećajima. Tumač snova će onda biti u stanju da tačno protumači snove i prodrijeti u podsvijest kada upozna vjerske osjećaje i nacionalnu kulturu osobe koja je sanjala. Stoga su se muslimanski tumači snova većinom u svojim tumačenjima oslanjali na kur'anske ajete i hadise, budući da su njihovi sanjaoci uglavnom bili impregnirani osjećanjima iz islamskog miljea. Frojd je uvjeren da osobe koje baštine zajedničku kulturu posjeduju slična znakovlja i nagovještaje u samopokazivanju nutarnjeg bića, samo treba [te nagovještaje i simbole otkriti između njihovih snova].[2]

Uglavnom percepcija savjesti ružnog i društvena omraženost ili opći moral i kodeks ne .2 dozvoljavaju da se sadržaj podsvijesti iskaže u svojoj stvarnoj formi, stoga se skrivene misli pojavljuju u snovima u raznolikim odorama i u formi aluzija i simbola. Tumač snova mora biti toliko oštrouman i pronicljiv da iz vanjskih obličja snova, koji su čiste aluzije i simboli, percipira stvarnost i da protumači san.

Način govora i dijalekat ovog posrednika podsvijesnog svijeta se u najmanju ruku razlikuje od dijalekta vanjskog svijeta na koji smo mi navikli. Mi smo u početku lišeni razumijevanja namjere i poruke ovog posrednika. U prvom momentu trebamo njegove manifestacije pojasniti svojom terminologijom. Jer jezik snova poput je jezika prvih zemaljskih zajednica, poput jezika starih Egipćana, Kaldejaca, Meksikanaca... sačinjen je od znakova i simbola i potrebno ih je svaki put protumačiti sa našim uobičajenim i aktualnim izrazima.[3] U hadisu se kaže: Snovi imaju svoje nadimke i svoja imena. Za tumačenje i razumjevanje snova treba se na ispravan način njima okoristiti.[4] Transformacija nutarnje forme u izvanjsku formu naziva se san, a suprotan postupak odnosno promjena vanjske forme u nutarnju naziva se analiza.[5] Rekao je čovjek hazreti Sedžad a.s.: Sanjao sam kao da mokrim u svoju ruku. Imam mu reče: *“Žena koja ti je u kući i s kojom spavaš - ona ti je haram.”* Poslije su to izanalizirali i postalo je jasno da mu je ona sestra po mlijeku.[6] U ovom snu ruka koja označava dio tijela zapravo je simbol sestre koja je član porodice, a mokrenje je simbolika sjemene tečnosti. Hazreti Zejnu-l-abidin a.s., također je u tumačenju snova mokrenje u ruku protumačio kao puteni odnos sa haram osobom. Da je muž znao da mu je žena sestra i da ju je prevarantski oženio, onda je psihoanaliza ovo obijelodanila kao tajnu njegove podsvijesti; a ako nije znao, onda je ovaj san .Božije nadahnuće

Došao je čovjek kod hazreti Sadika a.s. i rekao: *"O sine Božijeg Poslanika, sanjao sam kao .3 da se nalazim izvan grada Kufe na mjestu koje odveć poznajem. Ugledao sam čovjeka koji je istesan od drveta i koji jaše na drvenom konju. Mahao je oštrim mačem, a ja sam premirao od straha gledajući to."* Imam mu je odgovorio: *"Ti imaš namjeru da jednog čovjeka po pitanju jedne životne stvari obmaneš. Boj se Boga Koji te je oživio i Koji će te na koncu umrtviti."* Čovjek reče Imamu: *"Svjedočim i priznajem da si znanje pokupio iz rudnika znanja, a sada ću te obavjestiti o onome što si mi protumačio. Jedan moj komšija mi je donio svoju robu na prodaju. Budući da niko osim mene tu robu nije potraživao, odlučio sam da ovu stvar kupim po [vrlo niskoj cijeni]."*^[7]

Žena je došla kod tumača snova Ibn Sirina: *"Sanjala sam kao da stavljam jedno jaje ispod .4 drveta i da se iz njega izleglo pile."* Ibn Sirin reče: *"Teško li se tebi, boj se Boga i traži oprost za svoje djelo. Ti si žena koja zbog grijeha i pokvarenosti povezuje bludnike i bludnice"*

Oni koji su se iznenadili Ibn Sirinovim tumačenjem upitali su ga na temelju čega je došao do ovog tumačenja. On je rekao: *"Došao sam na osnovu Kur'ana koji je o ženama kazao sljedeće: 'kao da su one jaja pokrivena'*^[8]*."*

A o munaficima se kaže u Kur'anu: *"oni su kao šuplji naslonjeni balvani."*^[9]

Jaje je simbol žena bludnica, a drvo je simbol ljudi munafika i grešnika, a pilad predstavljaju djecu koja se rode iz zinaluka (bluda).^[10] Stvar je bila upravo onakva kako ju je protumačio Ibn Sirin i skrivena tajna dotične žene koja je to sanjala bila je otkrivena.

[1] Logatname deh hoda (Ibn Sirin), str. 298.

[2] Andišehaje Frojd, str. 38.

[3] Frojd, str. 39.

[4] Biharul envar, sv. 14, str. 436,

[5] Ru'ja, str. 18.

[6] El Mustetref, sv. 2, str. 89.

[7] Revdeje Kafi, str. 293.

[8] Saffat, 49.

[9] Munafikun, 4.

[10] Elkuna vel elqab, str. 309